

RÖVIDÍTÉSEK JEGYZÉKE

AdP	Csendes-óceáni Szövetség (Alianza del Pacífico)
AFOR	Albánia Erő (Albania Force, NATO, Albánia, 1999)
ÁNTSZ	Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat
APEH	Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal
BKK	Budapesti Közlekedési Központ
BME	Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem
BVSC	Budapesti Vasutas Sport Club
CELAC	Latin-amerikai és Karibi Államok Közössége (Comunidad de Estados Latinoamericanos y Caribeños)
COCOM	Többoldalú Exportellenőrzési Koordináló Bizottság (Coordinating Committee for Multilateral Export Controls)
Covid	Koronavírus-betegség (coronavirus disease)
CPLP	Portugál Nyelvű Országok Közössége (Comunidade dos Países de Língua Portuguesa)
CSFK	Csillagászati és Földtudományi Kutatóközpont
DDM	Digitális domborzatmodell
DE	Debreceni Egyetem
DITAB	Digitális topográfiai adatbázis
DK	Demokratikus Koalíció
DTA	Digitális térképészeti adatbázis
EBESZ	Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet (Organization for Security and Co-operation in Europe)
ELKH	Eötvös Loránd Kutatási Hálózat
ELTE	Eötvös Loránd Tudományegyetem
ENSZ	Egyesült Nemzetek Szervezete
EOTR	Egységes Országos Térképrendszer
EU	Európai Unió (European Union)
EUFOR	EU Bosznia-hercegovinai Haderő (EU Force Bosnia and Herzegovina, 2004–)
EUMMG	EU Grúziai Megfigyelő Missziója (EU Monitoring Mission in Georgia, 2008–)
Eurostat	Európai Unió Statisztikai Hivatala (European Statistical Office)
Fidesz	Fiatal Demokraták Szövetsége (Fidesz–Magyar Polgári Párt, Fidesz–Magyar Polgári Szövetség)
FKGP	Független Kisgazda-, Földmunkás- és Polgári Párt
FTC	Ferencvárosi Torna Club
FTI	Földrajztudományi Intézet
GDP	Bruttó hazai termék (gross domestic product)
HUN-REN	Magyar Kutatási Hálózat
IBRD	Nemzetközi Újjáépítési és Fejlesztési Bank (International Bank for Reconstruction and Development)
ICA	Nemzetközi Térképészeti Társulás (International Cartographic Association)
IFOR	Végrehajtási Erő (Implementation Force, NATO, Bosznia-Hercegovina, 1995–1996)
IMF	Nemzetközi Valutaalap (International Monetary Fund)
INSPIRE	EU-n belüli térinformációs infrastruktúra (Infrastructure for spatial information in Europe)
ISAF	Nemzetközi Biztonsági Közreműködő Erő (International Security Assistance Force, NATO, Afganisztán, 2001–2014)
IUGG	Geodéziai és Geofizikai Nemzetközi Unió (International Union of Geodesy and Geophysics)
KDNP	Kereszténydemokrata Néppárt
KFOR	Koszovó Erő (Kosovo Force, NATO, Koszovó, 1999–)
KSH	Központi Statisztikai Hivatal
LAU	Helyi közigazgatási egységek (Local administrative units)
LEADER	Közösségi kezdeményezés a vidék gazdasági fejlesztése érdekében (Liaison Entre Actions pour le Development de l’Economie Rurale)
LMP	Lehet Más a Politika
MAC	Magyar Athlétikai Club
MDF	Magyar Demokrata Fórum
MDP	Magyar Dolgozók Pártja
MÉP	Magyar Élet Pártja

MIÉRT	Magyar Ifjúsági Értekezlet
MINURSO	Nyugat-szaharai Népszavazási Misszió (UN Mission for the Referendum in Western Sahara, ENSZ, Nyugat-Sahara, 1991–)
MINUSCA	Többdimenziós Integrált Stabilizációs Művelet a Közép-afrikai Köztársaságban (Multidimensional Integrated Stabilization Mission in the Central African Republic, ENSZ, Közép-afrikai Köztársaság, 2014–)
MKP	Magyar Kommunista Párt
MNA	Magyarország Nemzeti Atlasza
MNB	Magyar Nemzeti Bank
MOL	Magyar Olaj- és Gázipari Nyrt.
MSZDP	Magyarországi Szociáldemokrata Párt
MSZMP	Magyar Szocialista Munkáspárt
MSZP	Magyar Szocialista Párt
MTA	Magyar Tudományos Akadémia
MTK	Magyar Testgyakorlók Köre (MTK Budapest FC)
NASA	Nemzeti Repülési és Űrhajózási Hivatal (National Aeronautics and Space Administration)
NATO	Észak-atlanti Szerződés Szervezete (North Atlantic Treaty Organisation)
NAV	Nemzeti Adó- és Vámhivatal
NPP	Nemzeti Parasztpárt
NTM-A	NATO Kiképző Misszió-Afganisztán (NATO Training Mission-Afghanistan, 2009–2014)
NUTS	Statisztikai Célú Területi Egységek Nomenklatúrája (Nomenclature of Territorial Units for Statistics)
OSC	Orvosegyetem Sport Club
OSZK	Országos Széchényi Könyvtár
OTAB	Országos Térinformatikai Alapadatbázis
OTP	Országos Takarékpénztár (OTP Bank Nyrt.)
PHARE	Támogatás Lengyelország és Magyarország gazdaságának átalakításához (Poland and Hungary: Assistance for Restructuring their Economies)
Retörki	Rendszerváltás Történetét Kutató Intézet és Levéltár
RSM	Eltökélt Támogatás Misszió (Resolute Support Mission, NATO, Afganisztán, 2015–2021)
SEGIB	Iberoamerikai Főtitkárság (Secretaría General Iberoamericana)
SFOR	Stabilizációs Erő (Stabilisation Force, NATO, Bosznia-Hercegovina, 1996–1998)
SZDSZ	Szabad Demokraták Szövetsége
SZEB	Szövetséges Ellenőrző Bizottság
szja	személyi jövedelemadó
UNAVEM	ENSZ Angolai Ellenőrzési Missziója (United Nations Angola Verification Mission, Angola, 1988–1997)
UNESCO	ENSZ Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezete (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization)
UNICEF	ENSZ Gyermekalap (United Nations International Children’s Emergency Fund)
UNIFIL	ENSZ Libanoni Békefenntartó Missziója (United Nations Interim Force in Lebanon, Libanon, 1978–)
UNIKOM	ENSZ Irak–Kuvaiti Megfigyelő Missziója (United Nations Iraq–Kuwait Observation Mission, Irak és Kuvait, 1991–2003)
UNMIK	ENSZ Koszovói Ideiglenes Közigazgatási Missziója (United Nations Interim Administration Mission in Kosovo, ENSZ, Koszovó, 1999–)
UNOMIG	ENSZ Georgiai Megfigyelő Missziója (United Nations Observer Mission in Georgia, 1993–2009)
UTE	Újpesti Tornaegylet
UTM	Univerzális transzverzális Mercator (Universal Transverse Mercator)
WGS	Geodéziai világrenszer (World Geodetic System)
WTO	Kereskedelmi Világszervezet (World Trade Organization)

TARTALOM

KÖSZÖNTŐ, AJÁNLÁS	7
RÖVIDÍTÉSEK JEGYZÉKE	8
ELŐSZÓ	11
I. MAGYARORSZÁG DIÓHÉJBAN (szerk.: Kocsis Károly)	13
II. HAZÁNK FÖLDJÉNEK MEGISMERÉSE 1945-IG (szerk.: Hevesi Attila, Kocsis Károly)	16
A krónikáktól a felföldi professzorokig	
Földtudományaink elkülönülése	
Napjaink földtudományainak kibontakozása	
Az államhatárokkal szabdaltn Kárpát-medence földtudományi megismerése 1920 és 1945 között	
III. FELMÉRÉS ÉS TÉRKÉPEZÉS (szerk.: Buga László, Török Zolt Győző)	22
Magyarország térképezésének története	
Korszerű felmérések és térképezés	
Térképek, adatbázisok, geoinformatikai szolgáltatások	
IV. A KÁRPÁT-MEDENCE A MAGYAR HONFOGLALÁS ELŐTT (szerk.: Kulcsár Gabriella)	36
Őskor	
Római kor	
Népvándorlások	
V. A MAGYAR ÁLLAM TÖRTÉNETI KÖZIGAZGATÁS-FÖLDRAJZA (szerk.: Hajdú Zoltán)	44
A középkori magyar állam (895–1526)	
A három részre szakadt ország (1526–1711)	
A Habsburg Birodalomban (1711–1867)	
Az Osztrák–Magyar Monarchiában (1867–1918)	
A magyar állam az 1918–1944 közötti időszakban	
A magyar állam az 1944–1989 közötti időszakban	
VI. A MAI MAGYAR ÁLLAM KÖZIGAZGATÁS-FÖLDRAJZA (szerk.: Hajdú Zoltán)	66
Rendszerváltás az összeomló kétpólusú világ válságai között	
Az új alkotmányos berendezkedés	
Az 1990. évi önkormányzati törvény megalkotásának területi vonatkozásai	
Az államigazgatás dekoncentrált szerveinek átalakulása 2010-ig	
Az európai uniós tagságra való felkészülés területi, területfejlesztési megoldásai	

Az európai uniós tagság hatása a közigazgatási, területfejlesztési, intézményi fejlődésre	
Az önkormányzati kistérségi társulások funkcionális és területi folyamatai	
A 2011 utáni alkotmányos és közigazgatási berendezkedés	
Az új önkormányzati törvény	
A járasok újraeslesztése, új szerepkörök, új területi beosztás	
Az államigazgatás dekoncentrált szerveinek átalakulása 2010 után	
A bíróságok és ügyészségek	
A honvédség	
A rendőrség	
A büntetés-végrehajtás	
Tűzoltóság és katasztrófavédelem	
A Kárpát-medence jelenlegi közigazgatási térfelosztása	
VII. MAGYARORSZÁG ÉS A MAGYAROK (szerk.: Kocsis Károly)	86
Magyarok a Kárpát-medencében	
Magyarok a nagyvilágban	
VIII. A HAGYOMÁNYOS MAGYAR NÉPI KULTÚRA TÖRTÉNETI-TÉRBELI TAGOLÓDÁSA (szerk.: Borsos Balázs)	94
A kultúra területi tagolódására ható tényezők	
A magyar népi kultúra régiói	
IX. A MAGYAR NYELVJÁRÁSOK TÉRBELI TAGOLÓDÁSA (szerk.: Juhász Dezső)	102
A magyar nyelvöldrajz történetéből	
A magyar nyelvjárási régiók és csoportok	
Nyelvszigetek, nyelvjárásszigetek	
Nyelvjárási jelenségek	
X. A TÁRSADALMI-POLITIKAI AKTIVITÁS TÉRBELISÉGE	110
X. 1. VÁLASZTÁSI FÖLDRAJZ (szerk.: Kovács Zoltán)	110
Parlamenti választások az I. világháború előtt	
Parlamenti választások 1920 és 1939 között	
Parlamenti választások 1945 és 1949 között	
Parlamenti választások 1949 és 1989 között	
Parlamenti választások 1989 után	
Egyéb választások	

X. 2. A CIVIL TÁRSADALOM (szerk.: PÁL VIKTOR)

A civil társadalom értelmezései és jelentősége

Nemzetközi kitekintés

A hazai civil társadalom és civil szervezetek

Kárpát-medencei magyar civil szervezetek határainkon túl

XI. NEMZETKÖZI KAPCSOLATOK

XI. 1. DIPLOMÁCIAI KAPCSOLATOK (szerk.: BÁBA IVÁN)

A magyar állam diplomáciai kapcsolatainak múltja

A magyar állam diplomáciai kapcsolatai 1990 után

XI. 2. KÜLGAZDASÁGI KAPCSOLATOK (szerk.: HALMAI PÉTER, VÁRKONYI LÁSZLÓ)

A külgazdasági kapcsolatok múltja

Kereskedelempolitika 1990 után

Külgazdasági folyamatok 1990 után

XII. MAGYAR TEHETSÉGFÖLDRAJZ

(szerk.: GYÖRI FERENC, MÁTYÁS SZABOLCS)

A tehetségföldrajzról

Tehetségek a térben

Magyar talentumok a nagyvilágban

Magyar találmányok

SZERZŐK, IRODALOM ÉS FORRÁSOK

ÁBRÁK, TÁBLÁZATOK JEGYZÉKE

KÉPEK JEGYZÉKE

MAGYAR ÉS IDEGEN NYELVŰ NÉVJEGYZÉK

ELŐSZÓ

A tisztelt olvasó *Magyarország Nemzeti Atlasza* (MNA) új kiadásának az Állam és nemzet című kötetét tartja a kezében. A *nemzeti atlasz az adott ország, nemzet „személyi igazolványa”, mely a zászló, a címer és a himnusz mellett a nemzeti jelképek egyik legfontosabbika*. A jelen kötet a korábbihoz hasonló széles körű szakmai összefogással valósult meg, 18 szerkesztő, 53 fejezetszerző, 64 térképszerző, több tucat térképész, szakmai és nyelvi lektor kiváló munkáját dicséri. Az MNA különös fontosságát átérezve, az elmúlt években nem csupán a kiadó intézmény és kiemelt stratégiai partnere, az adatbázis túlnyomó részét biztosító *Központi Statisztikai Hivatal* – munkájukat közfeladatként végző – munkatársai, hanem az egyetemeken (pl. SZTE, ELTE, ME, NKE, BBTE, PTE) és más támogató, közreműködő szervek, intézmények (pl. HUN-REN BTK, HUN-REN CSFK, HUN-REN KRTK) munkatársai is nagy lelkesedéssel, önzetlenül vettek részt ebben az össznemzeti vállalkozásban.

Mielőtt részletesebben is megismerkednénk országunk és nemzetünk e térképekben testet öltött szimbólumának harmadikként megjelent kötetével, nagy örömmel szolgálna, ha a kedves olvasó velem tartana azon a képzeletbeli nemzetközi és hazai ösvényen, mely a kiadványnak és digitális változatának megszületéséhez elvezetett.

A *nemzeti atlasz* egy – általában szöveges magyarázatokkal és különféle illusztrációkkal is kiegészített – térképsorozat, amely logikusan, arányosan felépített, meghatározott méretarányokban ábrázolt, kartográfiaiailag viszonylag egységes kivitelű térképeken az adott állam természeti, gazdasági és társadalmi adottságait mutatja be az ország lakóinak, illetve a külföldi érdeklődőknek. Az eddig megjelent nemzeti atlaszok *főbb közös jellemzője az, hogy tárgykörük egy adott állam területére vonatkozik; egy ország természeti, társadalmi, gazdasági térszerkezetét, annak tér-időbeli jellemzőit csaknem enciklopédikus igénytel, összetett módon, rendszerezetten, egymást logikusan követő térképek sorozatával mutatják be*. A nemzeti atlaszokkal szembeni *legfontosabb elvárások: szolgálniuk kell az állam, a nemzet reprezentációját, az államigazgatási tervezést és döntést, a tudományos kutatást, a köz- és felsőoktatást, valamint – közérthetőségük révén – a művelt, széles nyilvánosság igényeinek kielégítését is*.

Napjainkban a Föld országainak többsége rendelkezik nemzeti atlaszal mint fontos nemzeti szimbólumával. Általában a nemzeti függetlenségre törekedve vagy azt elérve jelentették meg, és utána többnyire két-három évtizedenként frissítik. Az első atlasz az orosz fennhatóságtól szabadulni kívánó *Finnország* adta ki 1899-ben. A 20. század derekáig az atlaszok túlnyomó része *egyetlen kötetben* jelent meg, de méretük meglehetősen változó, *módszertanuk* többnyire *rendezetlen, tartalmuk inkább természetföldrajzi jellegű* volt. A második világháború után számos fejlett ország látott hozzá (első vagy újabb) nemzeti atlaszának megalkotásához, immár a *területi tervezés, területfejlesztés* céljával.

Az 1980-as évektől kezdve *korszakváltás* zajlott le a nemzeti atlaszok történetében – alapvetően *marketing* okok miatt. Az egyre igényesebb nemzeti atlaszok immár a *művelt átlagembereket, valamint a köz-, illetve felsőoktatás szereplőit* célozták meg. A *funkcióváltás* jelként a közérthetőség, népszerűség, jobb eladhatóság érdekében az atlaszokban a térképek rovására rendkívül megnőtt a magyarázó szövegek, fényképek, kü-

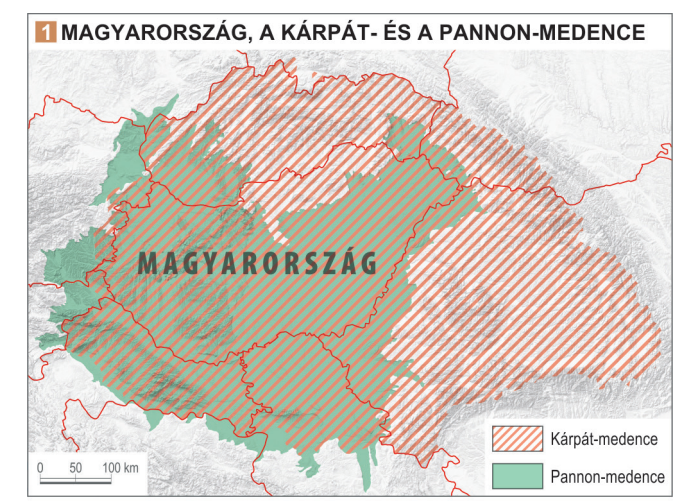
lönböző grafikák aránya, a térképek gyakran leegyszerűsödtek, a tematikákban a fő hangsúly a társadalmat, a felhasználókat leginkább érdekítő témákra helyeződött át. A továbbra is tudományos alapokon nyugvó, de már piacorientált, tömegfogyasztásra is alkalmas, modern atlaszok a hagyományos nyomtatott forma mellett az 1980-as évek végétől *elektronikus változatban* is megjelentek. A személyi számítógépek megszületése, majd széles körű elterjedése világszerte forradalmasította a térképészetet és azon belül az atlaszkartográfiát is. Az 1990-es évektől a gyártási technikában és az információtechnológiában lezajlott változások eredményeként a modern atlaszok egyformán képesek megfelelni az elmúlt évszázad egyes időszakában eltérő hangsúlyt kapott, különböző funkcióknak. Az újszülött *elektronikus atlaszok* közül kezdetben a hagyományos módon, nyomtatásban megjelent *atlaszok CD-ROM változatai* (kísérői) bukkantak fel a piacon, majd – elsőként Kanadában – életre kelt az első *világháló (internetes, webes) nemzeti atlasz* is.

Az elmúlt két évtizedben kiadott nemzeti atlaszok körében a hagyományos, nyomtatott formában megjelentek kétségtelenül háttérbe szorultak a szinte végtelen mennyiségű multimédiás elemet (pl. fényképet, videót, animációt, világháló hiperhivatkozást) tartalmazó elektronikus változatokkal szemben. Am „az áramszünet idején is működő” *papír alapú atlaszok* – melyek közül egyet az olvasó is a kezében tart – mint az adott állam földrajzi környezetének kiemelkedő fontosságú *kordokumentumai*, nem tűntek el, hanem látványosan *megújultak, érdekesebbé, lebilincselőbbé* váltak az elektronikus tömegkommunikációs verseny során. Az *elektronikus atlaszok* pedig a *területi vonatkozású információszerezés és elemzés elsődleges forrásaivá, eszközeivé* váltak. Az utóbbiak közül a *világhálón megjelenő (webes) atlaszok könnyű elérhetőségükkel, naprakészségükkel, szinte kimeríthetetlen adat- és térképtárolási kapacitásukkal* tűnnek vonzóknak.

A *magyar földrajztudomány és térképészet* mindig meghatározó szerepet játszott a *nemzet- és honismeret* fejlesztésében, a magyarságról és az országról alkotott kép formálásában. Az első világháború után az ország korábbi területi egységének teljes vagy részleges helyreállításához igazolásul szolgáló, a trianoni katasztrófa hatásait tükröző, többnyire francia, angol vagy német nyelvű földrajzi és kartográfiai munkák, köztük térképek, térképsorozatok, atlaszok jelentek meg.

1945-ben a jelenlegi HUN-REN CSFK Földrajztudományi Intézet szervezeti elődjének számító Államtudományi Intézetben *magyarul és angolul* elkészült *Középeurópa atlasz* a nemzeti atlaszokkal szemben támasztott követelmények mindegyikének megfelelt, de nem kizárólag egy állam (Magyarország) területét, hanem hazánkat, a *Kárpát-medencét és annak meglehetősen tág* (12 országot érintő) *környezetét* ábrázolta.

1948 után, az alapvető politikai, társadalmi, gazdasági változásokat, az államszocialista rendszer megszilárdítását követően, 1967-ben jelent meg *Magyarország Nemzeti Atlaszá*nak első kiadása, mely az új szocialista Magyarországot volt hivatva bemutatni. A térképgyűjtemény munkálatai 1959-ben kezdődtek meg a Nemzetközi Földrajzi Unió (IGU) Nemzeti Atlaszok Bizottsága ajánlásai alapján. Az MTA (főleg annak Földrajzi Bizottsága) tudományos és Kartográfiai Vállalat térképészeti közreműködésével megjelent mű a „*gazdaságvezetés és területi munkájának*” segítését és az általános *honismereti tájékoztatást* tűzte ki célul. Az MTA

1983-ban ismét kormányzati támogatással, a Mezőgazdasági és Élelmiszerügyi Minisztériummal való összefogásban határozta el az MNA újabb kiadását. Az MTA *Földrajztudományi Kutatóintézet irányításával* 87 (túlnyomórészt) állami intézmény, szervezet és 183 szerző, szerkesztő közreműködésével, a rendszerváltás előtti pillanatban, 1989-ben jelent meg az *MNA második kiadása*. A korábbihoz képest *terjedelmében közel négyszeresére* nőtt, még mindig *egyetlen kötetben* megjelent atlasz a *külvilág felé való nyitás* érdekében két nyelvűvé vált (*magyar és angol*).

Az 1989 utáni alapvető társadalmi-gazdasági változások arra készítettek az MTA Földrajztudományi Kutatóintézetét, hogy a társadalom gyors és pontos tájékoztatása érdekében, 1994–1995 között *kiegészítő lapokban* folytassa az MNA kiadását. A *korszerű nemzetközi trendekhez való felzárkózást* nem csupán az egységes, hatalmas terjedelmű kötetben való megjelenéssel történő szakítás jelentette, hanem a *funkcióváltás, a művelt nagyközönség és az oktatás felé való nyitás*, a társadalom széles rétegeit érdeklő, *problémaorientált tematika* és a térképszerkesztésnél a hagyományosról a *digitális technikára (ArcGIS) való átállás* is.

Az MNA új kiadásának előkészületekét, regionális atlaszsorozata keretében a jogelőd MTA Földrajztudományi Kutatóintézete 2009-ben angolul (*Hungary in Maps*), 2011-ben magyarul (*Magyarország térképeiben*) jelentette meg viszonylag kisméretű honismereti atlaszát, mely gyors áttekintést kívánt nyújtani a harmadik évezred elejének Magyarországról és számos térkép segítségével hazánkról, a Kárpát-medencéről is.

Közel negyedszázaddal az MNA második kiadása után, 2013-ban – a történelmi előzményeknek megfelelően ismét – az *MTA CSFK Földrajztudományi Intézetének* vezetésével, az MTA támogatásával elindultak az *MNA új (hagyományos) kiadásának* előkészületei.

A fő célok tekintetében egyedülálló újdonság, hogy az MNA 2018-ban, a *Természeti környezet* című kötettel elindult kiadása nem csupán Magyarországra, hanem – ahol a szükséges adatok rendelkezésre állnak – a Kárpát-medencére és annak szomszédjaira (a Kárpát–Pannon-térségre) – tehát 12 ország kb. fél-millió km²-nyi területére, 34 ezer településére – vonatkozóan kívánja a *természet, a társadalom és a gazdaság dinamikus térszerkezetét* bemutatni. Itt jegyezzük meg, hogy a gyakran szinonimáknak vélt Pannon- és Kárpát-medence fogalmakat az MNA-ban élesen megkülönböztetjük egymástól. Míg a *Pannon-medence* földtudományi, természeti fogalom és az Alpok, a Kárpátok, valamint a Dinaridák közötti tényleges medencét, addig a jelenleg a magyar nyelvben mindennaposan és tömegesen használt *Kárpát-medence* (irredata jelentéstartalom nélkül, de határokon átívelően) a törté-

Magyarország Nemzeti Atlasza (MNA)

www.nemzetiatlasz.hu

<i>Szerkesztőbizottság</i>
Kocsis Károly (elnök)
Klinghammer István (tiszteletbeli elnök), Nemerkenyi Zsombor (titkár),
Gercsák Gábor, Kincses Áron, Kovács Zoltán, Zentai László

<i>Kartográfiai Tanácsadó Bizottság</i>
Zentai László (elnök)
Bartos-Elekes Zsombor, Bottlik Zsolt, Buga László,
Gede Máttyás, Gercsák Gábor, Györffy János, Márton Máttyás,
Orosz László, Török Zsolt Győző, Ungvári Zsuzsanna

MNA Állam és nemzet kötet

<i>Kötetszerkesztők</i>
Kocsis Károly (főszerkesztő), Kovács Zoltán, Nemerkenyi Zsombor, Gercsák Gábor, Kincses Áron

<i>Fejezetszerkesztők</i>
Bába Iván, Borsos Balázs, Buga László, Győri Ferenc, Hajdú Zoltán, Halmai Péter, Hevesi Attila, Juhász Dezső, Kocsis Károly, Kovács Zoltán, Kulcsár Gabriella, Máttyás Szabolcs, Pál Viktor, Török Zsolt Győző, Várkonyi László

<i>Képszerkesztő</i>
Magyar Árpád

<i>Szakmai lektor</i>
Probáld Ferenc, Gercsák Gábor, Bereznay András (V. fejezet térképei)

<i>Nyelvi lektor</i>
Kálóczy Katalin, Gercsák Gábor

<i>Borítóterv</i>
Mezei Gáspár – HUN-REN CSFK Földrajztudományi Intézet, Kuti Ildikó – Civertan Bt.

<i>Arculatterv, tipográfia</i>
Kuti Ildikó – Civertan Bt.

<i>Sokszorosítás</i>
Keskeny és Társai 2001 Kft. keskeny nyomda.hu

<i>Szerkesztés</i>
Minden jog fenntartva, beleértve a sokszorosítás, a mű bővített, illetve rövidített változatainak kiadási jogát is. A kiadó írásbeli hozzájárulása nélkül sem a teljes mű, sem annak valamely része semmiféle formában, semmiféle nyelven nem sokszorosítható és nem publikálható.

Felelős kiadó: Kiss László főigazgató
HUN-REN Csillagászati és Földtudományi Kutatóközpont, www.csfk.org
© CSFK Földrajztudományi Intézet, www.mtafki.hu, Budapest, 2024

A kiadvány megjelenéséhez támogatást nyújtott: <p>Magyarország Kormánya</p> HUN-REN, Magyar Kutatási Hálózat Magyar Tudományos Akadémia

A kötet szerkesztésének lezárása: 2024. július 1.

ISBN 978-963-9545-55-7ö
ISBN 978-963-9545-69-4

MAGYARORSZÁG NEMZETI ATLASZA

ÁLLAM ÉS NEMZET

<i>Szerzők</i>			
BÁBA IVÁN	MARTON TIBOR	CSÜLLÖG GÁBOR	MÁTYÁS SZABOLCS
BÁRTH M. JÁNOS	MASEK ZSÓFIA	DEMETER GÁBOR	MORVAI TÜNDE
BARTOS-ELEKES ZSOMBOR	MÁTYÁS SZABOLCS	†DOMANOVSZKY GYÖRGY	†NAGY IVÁN
BENEDEK JÓZSEF	MORVAI TÜNDE	†ENGEL PÁL	ÖRDÖG ISTVÁN
BICZÓ KRISZTINA	NAGY MIKLÓS MIHÁLY	FINTA ISTVÁN	PÁLNÉ KOVÁCS ILONA
BOLLÓK ÁDÁM	NEMERKÉNYI ZSOMBOR	†GLASER LAJOS	PÁL VIKTOR
BOROS LAJOS	OLÁH KRISZTINA	GÓRA ZOLTÁN	PAP JÓZSEF
BORSOS BALÁZS	PÁL VIKTOR	GYŐRI FERENC	PAP NORBERT
BUGA LÁSZLÓ	PÁLNÉ KOVÁCS ILONA	HAJDÚ ZOLTÁN	REMÉNYI PÉTER
CSÜLLÖG GÁBOR	PAP JÓZSEF	HALMAI PÉTER	SOMLYÓDYNÉ PFEIL EDIT
FINTA ISTVÁN	PAP NORBERT	HARDI TAMÁS	SOÓS ESZTER
FRISNYÁK SÁNDOR	REMÉNYI PÉTER	†HARKAI IMRE	SZABÓ TAMÁS
GYŐRI FERENC	SIPOSNÉ KECSKEMÉTHY KLÁRA	H. KÉRDŐ KATALIN	SZÓKE BÉLA MIKLÓS
HAJDÚ ZOLTÁN	SOMLYÓDYNÉ PFEIL EDIT	HONVÁRI JÁNOS	TÁTRAI PATRIK
HALMAI PÉTER	TÖRÖK ZSOLT GYŐZŐ	HORVÁTH FRIDERIKA	TEKNŐS LÁSZLÓ
HARDI TAMÁS	TRINGLI ISTVÁN	HUBAI LÁSZLÓ	TINER TIBOR
HEGEDŰS ÁBEL	UJVÁRY GÁBOR	JANKÓ ANNAMÁRIA	TÖRÖK ZSOLT GYŐZŐ
HEVESI ATTILA	VADÁL ILDIKÓ	JUHÁSZ DEZSÓ	UJVÁRY GÁBOR
HONVÁRI JÁNOS	VÁRKONYI LÁSZLÓ	KITANICS MÁTÉ	VADÁL ILDIKÓ
HORVÁTH FRIDERIKA	ZAGYI NÁNDOR	†KNEZSA ISTVÁN	VÁNDOR ANDRÁSNÉ
HUBAI LÁSZLÓ	ZENTAI LÁSZLÓ	KOCSIS KÁROLY	VÁRKONYI LÁSZLÓ
JANKÓ ANNAMÁRIA		KÓKAI SÁNDOR	ZAGYI NÁNDOR

<i>Térkép- és ábraserzők</i>	
†BARABÁS JENŐ	KOMORÓCZY BALÁZS
BÁRTH M. JÁNOS	KÓSA LÁSZLÓ
BENEDEK JÓZSEF	KOVÁCS ZOLTÁN
BERTUS ZOLTÁN	KOVALCSIK TAMÁS
BICZÓ KRISZTINA	†KRESZ MÁRIA
BOLLÓK ÁDÁM	KRISKA OLIVÉR
BOROS LAJOS	KULCSÁR GABRIELLA
BORSOS BALÁZS	KVECK PÉTER
BUGA LÁSZLÓ	†MARTIN GYÖRGY
B. TÓTH ÁGNES	MARTON TIBOR
	MASEK ZSÓFIA

<i>Térképészek</i>
KOCZÓ FANNI
KOVÁCS ANIKÓ
MEZEI GÁSPÁR
NEMERKÉNYI ZSOMBOR

<i>Technikai munkatársak</i>
LACZKÓ MARGIT
MAGYAR ÁRPÁD